

Maatschappelijk ondernemen

Jan van Walsem is lid van de Tweede Kamer voor D66. Hij houdt zich onder meer bezig met economische zaken.

Is maatschappelijk ondernemen een modegril of is het structureel en waardevol? Onmiskenbaar is het begrip 'maatschappelijk ondernemen' een betrekkelijk nieuw verschijnsel. Tot nu toe werd er zo ongeveer onder verstaan een aantal activiteiten die buiten de directe sfeer van een bedrijf lagen en die zich het beste lieten omschrijven als 'vrijblijvend en charitatief'.

Toch dringt zich hoe langer hoe meer het besef op dat het fenomeen beslist niet louter charitatief is of filantropisch, maar dat maatschappelijke betrokkenheid van ondernemingen bij hun omgeving ook ten goede komt aan de onderneming zelf. De eenentwintigste eeuw zal nog meer kritische en mondige burgers voortbrengen dan nu al het geval is. Werknemers zullen naast een goed salaris ook maatschappelijke erkenning van de producten van hun bedrijf willen zien en daarnaast zullen consumenten steeds meer invloed krijgen op de wijze van produceren en opereren van een onderneming. Bekend voorbeeld is natuurlijk Shell met de Brentspar.

Gedragscode

D66 dient zich in te zetten - en doet dat ook - voor een verdere ontwikkeling van maatschappelijk ondernemen. Hierbij zal onderscheid gemaakt worden tussen internationale en lokale ondernemingen.

Zoals staatssecretaris Gerrit Ybema in zijn nota van 16 april j.l. al aangaf, zullen de waarden en normen van ondernemen in internationaal verband vastgelegd moeten worden. Te denken valt hierbij aan organisaties als de Internationale Arbeidsorganisatie (voor wat betreft arbeidsnormen), de Wereld Handelsorganisatie (voor wat betreft milieu en mensenrechten), maar ook en misschien wel nadrukkelijker de Verenigde Naties en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling. Er zou een internationale gedragscode ontwikkeld moeten worden - en Nederland zou hier het initiatief toe kunnen nemen - waaraan multinationals zich toetsen.

Ook voor Nederland zou zo'n gedragscode voor bedrijven een steun en stimulans kunnen zijn. De concrete invulling is niet eenvoudig, maar de bereidheid van bedrijven, en zeker grote bedrijven, is hiervoor wel aanwezig. De D66-fractie pleit in dit verband ook voor een verslagleggings- c.q. rapportageplicht in de jaarrekening. In het jaarverslag zou een apart hoofdstuk 'maatschappelijk ondernemen' opgenomen kunnen worden.

nen voor hun directe omgeving veel doen. Het is meer en meer van belang dat werknemers trots zijn op hun bedrijf en er daarom willen werken. Het (goede) imago van een bedrijf straalt ook af op zijn werknemers en zijn producten, die door (kritische) consumenten graag gekocht worden. Men kan gerust stellen dat het ook in het belang van de onderneming zelf is om te investeren in haar naaste omgeving. Het is eigenlijk een nieuw soort public-relationsbeleid: men

Werknemers bij Philips geven zelf leiding aan de productie. Hier worden de laatste productiegegevens van beeldbuizen besproken.

Foto: Wim van der Ende

De overheid heeft een voorbeeldfunctie. Daar waar zij (groot)aandeelhouder is, kan zij initiatieven en verantwoording vragen, zoals bijvoorbeeld bij de KPN. Bij aanbesteding en het geven van exportvergunningen zou het gedrag van ondernemingen meegevoegd mogen worden door de overheid. Dit mag echter niet in bureaucratie ontaarden. Vrijwillige medewerking zal het beste resultaat geven - en daarover ben ik niet pessimistisch gestemd.

Gelukkig houdt ook het Europees Parlement zich bezig met maatschappelijk ondernemen: het heeft dus een breed podium.

Imago

Lokale en regionale ondernemingen kun-

onderscheidt zich van de concurrentie; trekt makkelijker de gemotiveerdere werknemers aan; voorkomt verdere regelgeving door de overheid (bureaucratie). Kortom, een beter imago betekent een grotere omzet en dus een beter resultaat.

Maatschappelijk ondernemen moet evenwicht brengen tussen de traditionele criteria van ondernemen (winst) en maatschappelijke doelen teneinde de relatie tussen bedrijf, klanten en werknemers te verbeteren.

Er valt uiteraard nog heel wat te doen, maar D66 gelooft erin en zal verdere initiatieven helpen ontwikkelen en zal het gedachtegoed van maatschappelijk ondernemen uitdragen. ♦